

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішення педагогічної ради
Комунального закладу освіти
«Дніпропетровський
багатопрофільний навчально-
реабілітаційний центр №9»
Дніпропетровської обласної ради»
Протокол від 26.08.2025 №1

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Комунального закладу освіти
«Дніпропетровський
багатопрофільний навчально-
реабілітаційний центр №9»
Дніпропетровської обласної ради»
Наказ від 26.08.2025 № 10-02

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для вихованців дошкільного відділення

**Комунального закладу освіти «Дніпропетровський
багатопрофільний навчально-реабілітаційний центр №9»
Дніпропетровської обласної ради»
на 2025 / 2026 навчальний рік**

ЗМІСТ

Розділ	Назва розділу	Сторінка
1.	Загальні положення	3
2.	Структура навчального року	6
3.	Загальний обсяг навчального навантаження	7
4.	Робочий навчальний план	9
5.	Виховний складник	10
6.	Корекційно-розвитковий складник	13
7.	Зміст навчального матеріалу	14
8.	Очікувані результати навчання здобувачів освіти	16
9.	Опис інструментарію оцінювання	19
10.	Форми організації освітнього процесу	21
11.	Взаємозв'язок змістових ліній та наступність дошкільної і початкової освіти	23
12.	Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Освітньою програмою	24
13.	Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти	25

1. Загальні положення

Тип закладу освіти – навчально-реабілітаційний центр.

Мова навчання – українська.

Основна мета дошкільної освіти – соціальна адаптація дитини з психофізичними порушеннями та інтеграція в колектив одноліток, особистісне становлення, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, розвиток пізнавальних здібностей, навчання, формування необхідних життєвих компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізичних особливостей і потреб, що забезпечує готовність дитини до подальшого навчання на рівні початкової освіти та життя в суспільстві.

Зміст дошкільної освіти визначається Державним стандартом дошкільної освіти – Базовим компонентом дошкільної освіти, встановлює вимоги до рівня розвитку та вихованості дітей дошкільного віку, а також умови, необхідні для досягнення цих цілей, і включає в себе формування компетентностей, необхідних для всебічного розвитку дитини, її талантів, здібностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних особливостей.

Освітній процес спрямований на досягнення результатів навчання і виховання, інтегрування у соціальне оточення, реалізацію на практиці досвіду, знань, умінь, цінностей, набутих у процесі корекційного навчання.

Освітня програма для вихованців дошкільного відділення окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення дітьми доступних результатів навчання і виховання.

Освітня програма для вихованців дошкільного відділення Комунального закладу освіти «Дніпропетровський багатопрофільний навчально-реабілітаційний центр №9» Дніпропетровської обласної ради на 2025/2026 навчальний рік окреслює основні підходи до планування та організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення дітьми доступних результатів навчання і спрямована на всебічне та комплексне формування сучасної картини світу, формування ключових, предметних і життєвих компетентностей та наскрізних умінь, формування уміння реалізовувати на практиці досвід, набутий в процесі корекційного навчання, виховання самостійності, працьовитості, екологічної, соціальної і культурної грамотності, максимально можливу інтеграцію особистості в соціальне оточення тощо.

Освітня програма розроблена на основі:

- Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція»);

- Програми розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю (гриф Міністерства освіти і науки України від 12.04.2013 № 1/11-6940);

- Комплексної програми розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» (гриф Міністерства освіти і науки від 04.04.2013 № 1/11-6544);

- Програми розвитку дітей дошкільного віку зі спектром аутистичних порушень (лист Міністерства освіти і науки України від 11.09.2013 № 1/11-13887);

- Програми розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату (лист Міністерства освіти і науки від 05.12.2012 №1/11-18795).

Освітня програма враховує навчально-пізнавальні можливості і потреби дітей зі складними порушеннями розвитку.

Освітні напрями визначаються Базовим компонентом дошкільної освіти і охоплюють різні сфери розвитку дитини. Зокрема, це такі напрями:

- Особистість дитини (розвиток рухової, здоров'язберезувальної та особистісної компетентностей, формування емоційного інтелекту, самостійності та впевненості у собі);
- Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі (розвиток предметно-практичної, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної та дослідницької компетентностей, ознайомлення з навколишнім світом);
- Дитина в природному довкіллі (формування природничо-екологічної компетентності, навичок сталого розвитку, розуміння взаємозв'язків у природі);
- Гра дитини (розвиток ігрової компетентності, використання гри як основного засобу навчання та розвитку);
- Дитина в соціумі (формування соціально-громадянської компетентності, соціальної адаптації, взаємодії з однолітками та дорослими);
- Мовлення дитини (розвиток мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей, збагачення словникового запасу, навчання грамоти);
- Дитина у світі мистецтва (розвиток мистецько-творчих здібностей, художньо-продуктивної, музичної та театралізованої діяльності).

Освітня програма спирається на вказаний відповідний зміст навчання і виховання дитини, що визначені Програмами розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, цілі (спрямованість) корекційно-розвиткової роботи та вимоги до очікуваних результатів навчання і виховання (орієнтовні показники розвитку).

Зміст навчання відповідає (орієнтовно) Програмам розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, але може містити додаткові компоненти змісту. Зміст навчання добирається педагогами індивідуально, у відповідності до особливостей психофізичного розвитку, пізнавальних можливостей та потреб вихованців. Освітня програма закладу може дещо відрізнятись від

Програм розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами також послідовністю викладання навчального матеріалу, обсягом його вивчення, використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання, враховуючи індивідуальні освітні потреби і можливості дітей.

Зміст Освітньої програми спрямований на формування у дошкільника ключових компетентностей – базовий уміння та навичок, які дитина набуває в процесі дошкільного виховання і які є основою для подальшого навчання та розвитку протягом життя.

Ключові компетентності під час здобуття дошкільної освіти формуються за різними освітніми напрямами, спрямованими на розвиток особистості дитини. Освітні напрями визначають зміст роботи закладу через організацію педагогом базових (основних) видів діяльності, які збагачують досвід дитини та реалізуються як особистісне надбання дитини (результат розвитку) за підтримки батьків в умовах родинного виховання.

Компетентність як результат дошкільної освіти та особистісне надбання відображає систему взаємопов'язаних компонентів фізичного, психічного, соціального, духовного розвитку особистості дитини:

- емоційно-ціннісного ставлення;
- сформованості знань;
- здатності та навичок до активного, творчого впровадження набутого досвіду, тобто до регуляції досягнень, поведінки, діяльності.

Педагогічні впливи забезпечують цілісність особистості, яка проявляється в розвинених емоціях, зростаючій свідомості, керованій поведінці.

Освітня програма закладу побудована на цінностях дошкільної освіти, а саме:

- визнання самоцінності дошкільного дитинства, його потенціалу та особливої ролі в розвитку особистості;
- щасливе проживання дитиною дошкільного дитинства як передумова її повноцінного розвитку та подальшої самореалізації у житті;
- повага до дитини, особливостей її розвитку та індивідуального досвіду;
- зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я дитини;
- цінування життя і благополуччя як вміння плекати, підтримувати та створювати сприятливі умови для себе та інших у безпечному середовищі в природному, предметному та соціальному оточенні;
- розвиток творчих задатків, здібностей, талантів дітей;
- збереження традицій національного досвіду сімейного та суспільного виховання для збагачення культурного потенціалу взаємодії між поколіннями.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- доступність для кожного громадянина освітніх послуг, що надаються системою дошкільної освіти;
- рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань,

різнобічного розвитку кожної дитини;

- єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей;
- єдність виховних впливів сім'ї і закладу дошкільної освіти;
- світський характер дошкільної освіти;
- особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини;
- демократизація та гуманізація педагогічного процесу;
- відповідність змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти особливостям розвитку

та стану здоров'я дитини дошкільного віку тощо.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення дітьми з порушеннями психофізичного розвитку доступних результатів навчання, а також забезпечує неперервність змісту освітніх ліній дошкільної та галузей початкової освіти.

Навчальні заняття плануються відповідно до освітніх напрямів, визначених Базовим компонентом дошкільної освіти, не допускаючи перевантаження здобувачів освіти, враховують їхні інтереси і потреби, а також рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Ураховуючи інтегрований характер компетентностей, широко використовуються внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів дошкільної освіти та переносу вмінь у нові ситуації.

Педагогічні працівники не допускають використання в освітньому процесі навчальних програм, що не мають грифа Міністерства освіти і науки України.

У разі здобуття освіти за дистанційною формою заклад забезпечує створення умов для отримання дітьми психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та реабілітаційних послуг та участі вихованців у заходах центру.

Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», Положення про навчально-реабілітаційний центр, Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), Концепції Нової української школи, Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Освітньої програми закладу, Стратегії розвитку закладу, Статуту закладу, з урахуванням сучасних досягнень спеціальної педагогіки та психології, специфіки та особливостей діяльності закладу, потреб та можливостей вихованців, безпекової ситуації в регіоні тощо.

2. Структура навчального року

Структура і тривалість навчального року, навчального тижня, навчального дня визначаються педагогічною радою закладу в межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого відповідним навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного,

психічного та інтелектуального розвитку дітей, особливостей регіону, безпекової ситуації тощо.

Освітній процес організовується з урахуванням наданих Міністерством освіти і науки України рекомендацій щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Навчальний рік розпочинається 1 вересня 2025 року і завершується (орієнтовно) 30 червня 2026 року.

На підставі рішення педагогічної ради закладу:

- Навчальні заняття проводитимуться з 1 вересня 2025 року по 29 травня 2026 року;

- У період з 1 по 12 червня 2026 року для здобувачів освіти дошкільного відділення навчальний час буде використаний на проведення навчально-пізнавальної і пошуково-дослідницької діяльності, екологічних акцій, реалізації проектів, проведення корекційно-розвиткових, оздоровчо-виховних та розважальних заходів, інших форм організації освітнього процесу;

- У період з 15 по 30 червня 2026 року для батьків і вихованців буде організована індивідуальна консультативна робота з питань розвитку, навчання і виховання дітей, усунення прогалин у навчанні, організація літнього оздоровлення та організація корисного дозвілля дітей тощо.

Таким чином заклад виконає пункт 3 статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти не менше 175 навчальних днів.

За рішенням педагогічної ради закладу структура навчального року може змінюватися.

Форма організації освітнього процесу – очна (у змішаному режимі) з урахуванням безпекової ситуації; для дітей, батьки яких подали відповідну заяву, освітній процес організовується за дистанційною формою.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися упродовж навчального року.

3. Загальний обсяг навчального навантаження

Режим роботи – п'ятиденний навчальний тиждень.

Навчальні заняття розпочинаються о 09.00 год.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться протягом дня в залежності від графіку відвідування дітьми закладу.

Максимально допустима кількість навчальних занять у молодшій групі не перевищує двох, у середній та старшій групах – трьох.

Заняття з фізичного виховання не враховуються в навчальному навантаженні дітей і не обмежують кількість інших навчальних занять.

Обсяг загального навчального навантаження на дитину (окрім гурткової роботи) становить у молодшій групі – 13 год/тижд, у середній групі – 14 год/тижд, у старшій групі – 15 год/тижд.

Тривалість навчальних і корекційно-розвиткових занять визначається залежно від складності порушень і становить у молодшій групі – не більше 15 хвилин; у середній групі – 20 хвилин; у старшій групі – 25 хвилин. Тривалість індивідуального корекційно-розвиткового заняття у дошкільному відділенні становить не більше 15 хвилин.

У різновікових групах тривалість занять диференціюється, орієнтуючись на вік кожної дитини. Під час занять проводяться комплекси вправ з рухової активності.

Враховуючи психофізичні особливості розвитку дітей, їх можливості і потреби, а також з метою запобігання їх перевантаженню тривалість навчальних і корекційно-розвиткових занять може скорочуватись.

Тривалість перерв між заняттями становить не менше 10 хвилин. Цей час призначений для проведення динамічних пауз, що дозволяють дітям розім'ятися та відпочити від статичних навантажень на заняттях.

Розклад навчальних та корекційно-розвиткових занять складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей вихованців, затверджується директором закладу і не може призводити до перевантаження дітей.

Педагогічні працівники можуть організовувати освітній процес на засадах інтеграції, яка істотно знижує навчальне навантаження на дітей. Так, інтегроване заняття може замінити всі інші, крім занять з фізичної культури й музичного виховання, та може дещо збільшуватись за рахунок постійної зміни різних видів дитячої діяльності (на 5-10 хвилин). Тобто щодня можна проводити одне інтегроване заняття, закріплюючи набуті дітьми знання і вміння в різних видах дитячої діяльності протягом дня.

У дошкільному відділенні не вимагається виконання дітьми домашніх завдань.

Гурткові заняття проводяться у другій половині дня після денного відпочинку, враховують вік та індивідуальні особливості розвитку і тривають 15-25 хвилин.

Організація освітнього процесу передбачена таким чином, щоб не призводити до перевантаження дітей та забезпечувати безпечні та нешкідливі умови здобуття дошкільної освіти.

Детальний розподіл тижневого навчального навантаження на дітей окреслено у навчальному плані, який дає цілісне уявлення про зміст освіти відповідного рівня, встановлює погодинне співвідношення між окремими навчальними заняттями, визначає гранично допустиме тижневе навантаження.

Організація роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами здійснюється згідно з Санітарним регламентом, методичними рекомендаціями щодо діяльності закладів дошкільної освіти.

4. Робочий навчальний план

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для вихованців дошкільного відділення

Комунального закладу освіти «Дніпропетровський багатопрофільний
навчально-реабілітаційний центр №9» Дніпропетровської обласної ради»
на 2025/2026 навчальний рік

Види діяльності за освітніми напрямами	Навчальні заняття	Кількість занять на тиждень за віковими групами		
		молодша група (2-4 р)	середня група (4-5 р)	старша група (5-6 (7) р)
Інваріантний складник				
Дитина в природному довкіллі Дитина в соціумі Особистість дитини	Ознайомлення з навколишнім	1	1	1
	Соціально-побутове орієнтування	1	1	2
	Фізичне виховання	2	2	2
Мовлення дитини	Розвиток мовлення	1	2	2
Дитина у світі мистецтва	Музичне мистецтво	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	Сенсорний розвиток	1	1	1
	Формування елементарних математичних уявлень	1	1	1
Гра дитини	Предметно-практична діяльність	1	1	1
	Сюжетно-рольова гра	1	1	1
Корекційно-розвитковий складник				
Особистість дитини	ЛФК	1	1	1
Корекційно-розвиткові заняття		Індивідуально для кожного здобувача освіти		
Варіативний складник				
Особистість дитини	Ритміка	1	1	1
Додаткові освітні послуги (гуртки)		1	1	1
Усього занять		13	14	15

Пояснювальна записка

Мережа груп дошкільного відділення у 2025/2026 навчальному році (орієнтовно) становитиме 12 груп. Очікувана кількість здобувачів освіти у дошкільному відділенні – 70 осіб.

Очікуваний контингент здобувачів освіти – діти зі складними порушеннями розвитку, а саме з порушеннями інтелектуального розвитку різного ступеня тяжкості у поєднанні з порушеннями опорно-рухового апарату, тяжкими системними мовленнєвими порушеннями, з розладами спектра аутизму, синдромом Дауна, порушеннями зору і слуху, іншими порушеннями.

У приведеному робочому навчальному плані окреслено детальний розподіл навчального навантаження на тиждень, який дає цілісне уявлення про зміст освіти відповідного рівня, встановлює співвідношення між окремими навчальними заняттями, визначає тижневе навантаження дітей.

Робочий навчальний план складено відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти України (Базового компоненту дошкільної освіти), Положення про навчально-реабілітаційний центр, рекомендацій щодо організації освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах.

Календарно-тематичне планування розробляється педагогічними працівниками на основі Програм розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, які мають гриф Міністерства освіти і науки України, із зазначенням по кожному заняттю змісту навчання і виховання, спрямованості корекційно-розвиткової роботи та орієнтовних показників розвитку вихованців.

Зміст навчання добирається педагогом індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей та потреб дітей.

Робочий навчальний план для дітей дошкільного відділення включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, що забезпечує реалізацію завдань дошкільної освіти, варіативну складову, яка визначена закладом з урахуванням особливостей контингенту, індивідуальних освітніх запитів дітей та побажань батьків, а також передбачено корекційно-розвитковий складник.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання педагогічні працівники визначають самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості дітей, умови роботи, забезпечуючи досягнення конкретних очікуваних результатів.

5. Виховний складник

Виховний процес є невід’ємною складовою освітнього процесу в закладі, ґрунтується на принципах, визначених Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» і закладає основу для ціннісного ставлення дітей до держави, рідного краю, української культури, свідомого ставлення до себе, пошанування своєї

гідності та інших людей, збереження здоров'я свого та інших людей, виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів.

Виховний процес у дошкільному відділенні закладу спрямований на виховання в дітей:

- морально-вольових якостей, комунікативних навичок, основ культури спілкування, ціннісних якостей особистості: цілеспрямованості, працьовитості, самостійності, терплячості, навичок самоконтролю, допитливості, не боятися помилок, впевненості у власних можливостях і здібностях, планування діяльності та доведення справи до кінця;

- активності, здатності до оцінювання та контролю власних дій, здатності до співпраці з педагогами та іншими дітьми;

- потреби у спілкуванні, що є підґрунтям для повноцінної соціалізації дитини з інтелектуальними порушеннями;

- виховання основних моральних якостей особистості, морального ставлення до оточуючого світу, до людей, до себе; елементарних світоглядних уявлень і ціннісних орієнтацій, пошани до української культури;

- шанобливого ставлення до людей праці та їх професії, трудових традицій українського народу та інших народів світу;

- ціннісного ставлення до себе, до інших людей, усвідомлення правової відповідальності у ситуаціях застосування норм і правил життя в суспільстві;

- дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадливого використання природних ресурсів;

- основ національної свідомості, активної позиції щодо громадянської і соціально-культурної належності себе і своєї родини до України; пошани до символів держави, пам'ятних дат і подій;

- ціннісного ставлення до мистецтва, потреби й здатності до художньо-творчої самореалізації тощо.

В умовах воєнної агресії російської федерації в Україні національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства. Серед виховних напрямів у закладі найбільш актуальними є громадянсько-патріотичне, духовно-моральне та екологічне виховання як основні складові національно-патріотичного виховання, які відповідають нагальним вимогам і викликам сучасності, закладають підвалини для формування свідомості дітей. Адже розвиток держави розглядається як запорука власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму,

соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, здорового способу життя, відповідальності за природу як за національне багатство.

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості дітей здійснюється на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності.

Національно-патріотичне виховання має сприяти єднанню українського народу, соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Мета національно-патріотичного виховання реалізується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до державної символіки;
- підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до військовослужбовця як до захисника України, героя;
- сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в життєдіяльності громадянського суспільства;
- виховання екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, почуття відповідальності за неї як за національне багатство, основи життя на землі;
- формування толерантного ставлення до інших людей, народів, культур і традицій;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, відповідального ставлення до природи;
- формування культури спілкування;
- розвиток духовності і моральності у суспільстві, утвердження традиційних сімейних цінностей.

Виховання дітей зі складними порушеннями розвитку ґрунтується на розумінні трудового виховання як процесу соціалізації, що здійснюється у результаті засвоєння дитиною знань, умінь та навичок, значущих для себе і найближчого оточення. Зміст трудового виховання спрямований на формування у дітей насамперед навичок самообслуговування, інтересу до трудової діяльності, ціннісного ставлення до праці та людей праці. Трудове виховання сприяє розвитку у дитини відповідальності, наполегливості, дисциплінованості.

Виховна робота в гуртках є важливою складовою освітнього процесу, спрямованою на всебічний розвиток особистості дитини. Вона передбачає організацію діяльності, яка сприяє формуванню моральних, етичних, соціальних та

культурних цінностей, а також розвитку інтересів, здібностей та творчого потенціалу вихованців. У закладі функціонує гурток декоративно-прикладного мистецтва «Умілі рученята» і гурток сюжетно-рольової гри «Розумнички».

Важливим напрямом роботи є організація взаємодії з батьками, яка передбачає наступні види діяльності: вивчення досвіду сімейного виховання, наявних проблем і досягнень; формування педагогічної культури, навчання батьків умінням взаємодіяти з дитиною, розуміти її сигнали та потреби; надання консультативної допомоги в організації занять з дитиною вдома; розповсюдження та обмін досвідом.

Виховання дітей здійснюється педагогічними працівниками відповідно до Освітньої програми, режиму роботи закладу та спрямовується на всебічний розвиток вихованців.

6. Корекційно-розвитковий складник

Важливе місце в освітньому процесі закладу займає корекційно-розвиткова модель навчання і виховання, яка спрямована на поліпшення процесів розвитку і соціалізації дитини, послаблення або подолання психофізичних розладів, формування навичок пізнавальної діяльності, розвиток мовлення та емоційно-вольової сфери, забезпечує комплексними знаннями, уміннями та навичками з метою максимально можливого розвитку їхньої особистості та підготовки до подальшого навчання і життя у суспільстві.

Освітня програма містить обов'язковий корекційно-розвитковий складник. Години і розклад занять для проведення корекційно-розвиткової роботи визначаються індивідуально для кожної дитини, враховуючи рекомендації інклюзивно-ресурсного центру та призначень лікарів. Корекційно-розвиткова робота спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку дітей.

Корекційно-розвиткові послуги надаються в груповій/підгруповій та індивідуальній формі у вигляді занять та проводяться педагогічними працівниками закладу в першій половині дня.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться відповідно до індивідуальної програми розвитку та узгоджуються з реабілітаційними заходами, що надаються в реабілітаційному відділенні центру. Такі заняття не повинні призводити до перевантаження дітей.

Реалізація корекційно-розвиткових завдань у процесі навчання осіб з психофізичними порушеннями полягає в особистісному розвитку дошкільників, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації до пізнавальної діяльності; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися тощо.

При плануванні та організації корекційно-розвиткових занять особлива увага приділяється формуванню в дітей компетентностей для самостійного життя, соціально-побутового орієнтування, поліпшення рухових, психічних, комунікативних і мовленнєвих функцій, засвоєння правил суспільної поведінки, формування вміння керувати власними емоціями та поведінкою, формування самоствердження і належної самооцінки особою своїх можливостей, зокрема розвитку навичок самообслуговування і соціальної адаптації, когнітивних функцій, мовлення, формуванню життєвих компетентностей тощо.

Використовуються програми з корекційно-розвиткової роботи для дітей з особливими освітніми потребами, рекомендовані для використання Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти».

Корекційно-розвиткову роботу проводять спеціалісти закладу з відповідною корекційною освітою.

7. Зміст навчального матеріалу

Зміст навчального матеріалу передбачає запровадження принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці дитини, педагога і батьків або осіб, які їх замінюють, забезпечення рівного доступу всіх дітей до дошкільної освіти, втілення особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, соціокультурного та інтегрованого підходів, реалізації самостійної творчої діяльності дитини в освітньому процесі з урахуванням вікових особливостей психофізичного розвитку дітей, ігрової діяльності як провідної та принципу навчання через гру як наскрізного у взаємодії з дитиною. Впровадження зазначених підходів передбачає повагу до дитини, пріоритет щасливого проживання дитиною сьогодення. Це є передумовою її повноцінного подальшого життя, визнання самоцінності дошкільного дитинства, його особливої ролі в розвитку особистості, збереженні дитячої субкультури.

Діяльнісний підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти є наріжним для забезпечення прояву активності дитини. Він передбачає пріоритет набуття особистого досвіду дитини та процесу його формування у всіх видах діяльності, які реалізуються в дошкільному віці: руховій, ігровій, мистецько-творчій, пізнавально-дослідницькій, господарчо-побутовій; спрямовує організацію освітнього процесу на отримання його результатів – відповідних компетентностей.

Компетентнісний підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти передбачає увагу до збагачення досвіду дитини та використання комплексних психолого-педагогічних впливів (педагогічних технологій, методів, способів), що сприяють становленню компетентності. У компетентностях збалансовано бажання, інтереси, наміри, мрії дитини в єдності з набутими знаннями, уміннями, навичками та вольовими зусиллями, які вказують на її здатність до регуляції своєї поведінки та

діяльності. У такий спосіб компетентність, яку набуває дитина в умовах дошкільної освіти, розглядається як результат виховання та навчання.

Інтегрований підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти забезпечує формування цілісної реалістичної картини світу дитини, основ світогляду. Основними характеристиками інтегрованого освітнього процесу виступають: радісне проживання подій, смислове наповнення, активне залучення дитини до спільної з дорослими та однолітками діяльності, взаємозбагачення соціальних контактів.

Особистісно орієнтований підхід до організації змісту навчального матеріалу передбачає визначення базових якостей особистості, розвиток її активності, самостійності, ініціативності та креативності як індикаторів ефективності освітнього процесу.

Передбачається використання під час планування освітнього процесу Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти), Програми розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю, Комплексної програми розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт», Програми розвитку дітей дошкільного віку зі спектром аутистичних порушень, Програми розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, у кожній з яких подано зміст навчального матеріалу, ознайомлює з переліком знань і умінь, показниками сформованості життєвих компетентностей, якими мають оволодіти здобувачі освіти в процесі навчання і виховання.

Зміст навчального матеріалу та педагогічні впливи забезпечують цілісність особистості, яка проявляється в розвинених емоціях, зростаючій свідомості, керованій поведінці.

Послідовність викладання навчального матеріалу, розподіл годин за темами, розділами, використання оригінальних форм, методів і засобів навчання педагог визначає самостійно, враховуючи пізнавальні здібності та можливості дітей, конкретні умови роботи, при цьому забезпечуючи досягнення навчальних і корекційно-розвивальних завдань та орієнтовних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Реалізація корекційно-розвиткових завдань у процесі навчання і виховання дошкільників зі складними порушеннями розвитку полягає в особистісному розвитку дітей, активізації їхньої пізнавальної діяльності та створенні позитивної мотивації до пізнавальної діяльності; розвитку мовлення та комунікативної діяльності, сприянні розумовому, моральному, фізичному, соціокультурному та естетичному розвитку особистості; формуванні вміння вчитися тощо.

При розробці календарно-тематичного планування педагоги можуть доповнювати зміст навчання додатковими компонентами, враховуючи індивідуальні потреби і можливості здобувачів освіти.

Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким, помірним і тяжким ступенем). Конкретний зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей здобувачів освіти.

8. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Освітньою програмою визначено пріоритетні завдання для навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку: опанування предметно-маніпулятивною і предметно-практичною діяльністю, розвиток відчуттів та сприймання, засвоєння сенсорних еталонів, формування навичок комунікації (в тому числі альтернативної), розвиток ігрової діяльності, формування екологічної свідомості, формування навичок орієнтування у життєвих ситуаціях та навичок практичного життя, способів та прийомів взаємодії дітей зі світом людей та довкіллям, виховання культурно-гігієнічних навичок, формування психологічної зрілості та готовності до навчання у школі (життєві компетентності, мотивація, саморегуляція, вміння спілкуватися, інтерес до пізнавальної діяльності тощо).

Очікувані результати навчання визначаються Базовим компонентом дошкільної освіти (Державним стандартом дошкільної освіти) та відображаються у програмах розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами. Вони охоплюють сім освітніх напрямів, серед яких Дитина в природному довкіллі, Дитина в соціумі, Особистість дитини, Мовлення дитини, Дитина у світі мистецтва, Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі, Гра дитини.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами адаптовані до їхніх індивідуальних можливостей.

Дошкільна освіта передбачає сформованість мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетентностей дітей – фундаменту для набуття у подальшому необхідних знань та вмінь. Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів дошкільної освіти такі:

Компетентності	Очікувані результати
Рухова компетентність	Здатність дитини до самостійного застосування життєво необхідних рухових умінь та навичок, фізичних якостей, рухового досвіду в різних життєвих ситуаціях. Результатом сформованої компетентності є задоволення природної потреби у руховій активності, що забезпечує оптимальний рівень фізичної працездатності, засвоєння та використання елементарних знань у галузі фізичної культури, сформованість умінь і навичок для вирішення рухових завдань у різних життєвих ситуаціях

Здоров'язбережувальна компетентність	Здатність до застосування навичок здоров'язбережувальної поведінки відповідно до наявної життєвої ситуації; дотримання основ здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я у повсякденній життєдіяльності. Результатом розвитку цієї компетентності є потреба в опануванні способами збереження та зміцнення власного здоров'я, сукупність елементарних знань про людину та її здоров'я, здоровий спосіб життя; стійка мотивація еколого-валеологічної спрямованості щодо пізнання себе та довкілля, яка спонукає до використання навичок здоров'язбережувальної поведінки
Особистісна компетентність	Виявляється в особистісних якостях дитини – від елементарних уявлень та позитивного ставлення до свого внутрішнього світу (думок, почуттів, мрій, бажань, мотивів, планів, ідеалів, цілей, прагнень) до становлення основ її світогляду і розвиненості її свідомості (пізнавальної активності, емоційної сприйнятливості, позитивної налаштованості дій, думок, оптимістичними переживаннями, реалістичними намірами). Особистісну компетентність характеризує сформованість самосвідомості: ідентифікації себе зі своїм «Я», позитивної самооцінки, домагання визнання іншими її чеснот, уміння співвідносити «хочу» (мотиви, наміри), «можу» (знання, вміння навички), «буду» (регуляція поведінки та діяльності), здатність уявляти себе в минулому, теперішньому, майбутньому часі; орієнтування у своїх основних правах і обов'язках тощо
Предметно-практична, технологічна компетентність	Здатність дитини реалізовувати творчі задуми з перетворення об'єктів довкілля з використанням різних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями, з допомогою дорослого чи самостійно у процесі виконання конструктивних, технічно-творчих завдань, завдань з моделювання. Результатом є творче самовираження через сформовані предметно-практичні та технологічні дії в самостійній і спільній з однолітками чи дорослими діяльності
Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність	Здатність дитини використовувати власну сенсорну систему в процесі логіко-математичної і дослідницької діяльності. Результатом є наявність пізнавальної мотивації, базису логіко-математичних, дослідницьких знань, набутих дитиною умінь і навичок (аналізу, порівняння, узагальнення, здійснення самоконтролю), пізнавальний досвід, що накопичується і використовується в різних видах дитячої діяльності

Природничо-екологічна компетентність	Здатність дитини до природодоцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, господарчо-побутової та ігрової діяльності. Навички, орієнтовані на сталий розвиток, виявляються у сформованості в дітей початкових уявлень про сталі дії і поведінку, усвідомленні необхідності збереження ресурсів планети й особистої причетності до цього; розвиненості ефективних звичок соціальної поведінки, економного споживання ресурсів та збереження природи
Ігрова компетентність	Здатність дитини до вільної, емоційно насиченої, спонтанної активності з власної ініціативи, в якій реалізується можливість застосування наявних і освоєння нових знань та особистісного розвитку через прагнення дитини до участі в житті дорослих шляхом реалізації інтересів в ігрових та рольових діях в узагальненій формі. Результатом є стійкий інтерес та захоплення ігровою діяльністю, зацікавленість до реальних та уявлюваних ігрових подій, ігрового перевтілення та створення ігрових задумів, ситуацій, сюжетів та ігрових ролей
Соціально-громадянська компетентність	Здатність до прояву особистісних якостей, соціальних почуттів, любові до Батьківщини; готовність до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві та спрямовані на покращення спільного життя. Результатом є ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і прав інших, наявність уявлень про правила і способи міжособистісної взаємодії з членами сім'ї, родини, іншими людьми та вмінь дотримуватись цих правил в соціально-громадянському просторі, а також ціннісне ставлення та повагу до культурних надбань українського народу, представників різних національностей і культур
Мовленнєва компетентність	Здатність дитини, свої звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів. Мовленнєва компетентність об'єднує фонетичний, лексичний, граматичний, діалогічний, монологічний складники та засвідчує їх взаємозалежність і взаємозумовленість
Комунікативна компетентність	Здатність дитини до спілкування з однолітками і дорослими у різних формах конструктивної взаємодії; здатність підтримувати партнерські стосунки, заявляти про свої наміри і бажання, узгоджувати свої інтереси з іншими, домовлятися, за потреби аргументовано відстоювати свою позицію тощо

Художньо-мовленнєва компетентність	Здатність відтворювати художньо-естетичні враження від сприйняття літературних і фольклорних творів засобами різних видів художньо-мовленнєвої діяльності, що засвідчує ціннісне ставлення дитини до художнього слова як культурного явища, друкованої чи електронної книжки, достатній для художньої комунікації рівень літературної обізнаності
Мистецько-творча компетентність	Здатність дитини практично реалізовувати свій художньо-естетичний потенціал для отримання бажаного результату творчої діяльності на основі розвинених емоцій та почуттів до видів мистецтва, елементарно застосувати мистецькі навички в життєвих ситуаціях під час освітньої та самостійної діяльності. Результатом є елементарна обізнаність дитини у специфіці видів мистецтва (художньо-продуктивній, музичній, театральній); ціннісне ставлення до мистецтва і мистецької діяльності; прагнення сприймати мистецтво тощо

Спільними для ключових компетентностей дитини на етапі дошкільної освіти є такі вміння та навички:

- проявляти творчість та ініціативність;
- керувати емоціями;
- самостійно мислити;
- висловлювати та обґрунтовувати власну думку (за можливості);
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми (за можливості);
- співпрацювати у колективі.

Зазначені завдання досягаються шляхом створення умов для участі дітей у різних видах діяльності так, щоб це було природньо та органічно до їхніх потреб, можливостей та інтересів.

9. Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання розглядається як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання і виховання дітей дошкільного віку зі складними порушеннями розвитку. Аналіз отриманих даних здійснюється з метою створення сприятливих умов для розвитку вихованців, формування у них компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних особливостей та потреб, а також визначення рівня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Оцінюванню підлягають особисті досягнення вихованців і їхні об'єктивні навчальні досягнення. Особисті досягнення – це прогрес, який демонструє дитина в

особистісному розвитку (рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до пізнавальної діяльності, сформованість ціннісних орієнтирів, загальнонавчальних умінь тощо). Навчальні досягнення відображають кількісний і якісний результат пізнавальної діяльності (ступінь засвоєння елементарних знань, умінь і навичок).

Орієнтиром для відстеження динаміки особистісних досягнень та оцінювання розвитку дитини дошкільного віку є Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) і очікувані результати, зазначені програмами розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами. Оцінювання здійснюється згідно з Критеріями оцінювання результатів навчання здобувачів освіти дошкільного відділення закладу. Критерії конкретизовано згідно з освітніми напрямами у дошкільній освіті, формами організації освітнього процесу, видами діяльності здобувачів освіти, особливостями психофізичного розвитку дітей тощо.

Результати освітньої діяльності вихованців на всіх етапах освітнього процесу не обмежуються академічними знаннями, уміннями і навичками. Метою навчання є формування необхідних життєвих компетентностей як загальної здатності, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.

Об'єктом оцінювання є позитивна динаміка особистісного розвитку вихованця по відношенню до його попередніх досягнень та рівня сформованості адаптаційних умінь, рівня освіченості, розвиненості та вихованості, сумарний кінцевий показник набутих дитиною компетентностей з урахуванням особливостей її психофізичного розвитку, можливостей та особливостей опанування нею навчального матеріалу.

Система оцінювання досягнень ґрунтується винятково на позитивному ставленні до кожної дитини незалежно від її природних здібностей. Враховуючи вікову особливість, що діти дуже чутливі до оцінювання їх дорослими, а негативну оцінку вони розуміють як вияв негативного ставлення з боку педагога, а також розуміючи важливість ролі дошкільної освіти як «стартового майданчика» для реалізації індивідуальної траєкторії розвитку особистості, педагоги використовують формувальне оцінювання, яке включає два обов'язкових компоненти:

- доброзичливе ставлення до дитини як до особистості;
- позитивне ставлення до зусиль дитини, спрямованих на розв'язання задач, навіть якщо ці зусилля не дали позитивного результату).

Формувальне оцінювання має на меті: відстежити особистісний розвиток дитини та хід опанування ними навчального досвіду як основи компетентності; підтримати навчальний розвиток дітей; визначити сильні сторони дитини; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявити проблеми й запобігти їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо коригування програми й методів навчання відповідно до індивідуальних

потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях тощо.

Оцінювання навчальних досягнень дітей дошкільного відділення здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання і виховання.

Відстеження навчального поступу вихованців дошкільного відділення відстежується також у портфоліо, у яких зберігаються важливі роботи дитини.

Відстеження результатів навчання здобувачів освіти проводиться систематично, тричі за навчальний рік (вересень (вхідне оцінювання), січень, травень) по всім освітнім напрямам, фіксується динаміка індивідуального розвитку, що дає розгорнуте уявлення про індивідуальний навчальний поступ дитини під час навчального року та змогу досліджувати стан і результати навчання здобувачів освіти та освітньої діяльності закладу.

За результатами оцінювання здійснюється аналіз результатів навчання здобувачів освіти, визначаються чинники впливу на отриманий результат, приймаються рішення щодо їх коригування тощо.

Педагоги обирають і погоджують з батьками здобувачів освіти форму зворотного зв'язку та систематично проводять роз'яснювальну роботу щодо особливостей оцінювання результатів навчання та процесу їх досягнення, що сприяє спрямуванню оцінювання на розвиток дитини.

Результати оцінювання здобувачів освіти дошкільного відділення доносяться до відома батьків (законних представників) дітей. Оцінка навчальної діяльності є конфіденційною інформацією, доступною лише для дитини та її батьків (законних представників).

10. Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу у дошкільному відділенні є спеціально організована навчальна діяльність (класичні навчальні і корекційно-розвиткові заняття), ігри, самостійна діяльність дітей (художня, мовленнєва, ігрова, трудова, дослідницька), індивідуальна робота, екскурсії та спостереження. Також активно використовуються бінарні, комбіновані та інтегровані заняття, практичні заняття, заняття-подорожі, рольові ігри, театральні дійства, спостереження, екскурсії, віртуальні подорожі, огляди-конкурси, виставки, ярмарки, індивідуальна робота з дітьми тощо у межах навчальних занять або у позанавчальний час.

Комбіновані, бінарні та інтегровані заняття, як правило, проводять два чи більше педагогів. Вони спільно здійснюють актуалізацію знань за кількома напрямками і надають дітям можливість збагачувати власний життєвий досвід та застосовувати його у змодельованих ситуаціях, робити власні самостійні висновки.

Педагогами активно використовуються такі сучасні технології, як проектна технологія, технологія співробітництва, інтерактивні акції, технологія проблемного навчання, колективні творчі справи, технологія «Створення ситуації успіху» тощо.

Пізнавальна діяльність вихованців спрямована на включення їх у суб'єкт-суб'єктні відносини з педагогами, в процесі чого здійснюється корекція порушень пізнавальних процесів, мовленнєвого розвитку, емоційно-вольової сфери, фізичного розвитку, соціальної спрямованості особистості з опорою на сильні сторони дітей. Таким чином у дітей долаються вторинні порушення та подальші ускладнення, відбувається компенсація основного порушення, формуються такі життєво необхідні навички, як самостійність, комунікативність, пізнавальна діяльність, уміння керувати власними емоційно-поведінковими проявами, здатність до діяльності, вміння робити цілісні узагальнення тощо.

Вибір форм і методів навчання педагог визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи та індивідуальні особливості вихованців, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів. Загалом форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих навчальних та корекційно-розвиткових занять за умови виконання вимог Державного стандарту дошкільної освіти.

На початку навчального року проводиться робота з виявлення рівня опанування дітьми навчального матеріалу за минулий рік (обстеження), що дозволить з'ясувати готовність кожної дитини до засвоєння нового матеріалу, а також допоможе визначити оптимальні умови для планування та організації подальшого освітнього процесу.

Спосіб, форми і методи для діагностування результатів навчання і виховання педагог обирає самостійно.

Під час дистанційної форми організації освітнього процесу навчальні і корекційно-розвиткові заняття, виховні та інші заходи здійснюються на засадах інтеграції з допомогою технічних засобів комунікації.

За потребою педагогічні працівники можуть організовувати індивідуальні форми роботи з вихованцями, у тому числі в дистанційній формі.

Під час організації дистанційного навчання та вибору електронних освітніх ресурсів враховується їх дидактична доцільність. Вибір цифрової платформи для використання в освітньому процесі заклад здійснює самостійно з урахуванням технічних можливостей педагогічних працівників та дітей.

11. Взаємозв'язок змістових ліній та наступність

дошкільної і початкової освіти

Освітня програма передбачає взаємозв'язок змістових ліній: вони взаємодіють між собою, доповнюють одна одну та сприяють всебічному розвитку дитини. Це означає, що навчання і виховання здійснюється не ізольовано по кожному виду діяльності, а знання, уміння та навички, здобуті дитиною за одним освітнім напрямом, можуть бути використані та закріплені в іншому.

У процесі реалізації Освітньої програми для дітей дошкільного відділення використовуються міжгалузеві зв'язки, які сприяють переносу умінь у нові ситуації, дають змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку в структурі неперервної освіти, забезпечують цілісність процесу здобуття дошкільної освіти.

Наступність розвитку дитини забезпечується завдяки:

- узгодженості та цільовій єдності в розвитку дитини на етапі дошкільної та початкової освіти;
- визначенню спільних для дошкільної та початкової освіти принципів, підходів, намірів та адекватних віковим закономірностям дитини провідним видам діяльності, які спрямовують розвиток дитини;
- використанню форм та методів педагогічної роботи, які відповідають віку дітей;
- послідовному збагаченню результатів освіти, які висвітлено у формуванні компетентностей дитини дошкільного та молодшого шкільного віку.

Зберігаючи наступність із початковою школою, дошкільна освіта забезпечує формування у дітей базових компетентностей – вміння, знання та навички, які необхідні для подальшого навчання та життя в суспільстві. Розуміння та володіння українською мовою, сенсорні і математичні навички, розвиток комунікації, допитливості, відповідальності, вміння слухати, контролювати власні емоції та поведінку, виконувати прості доручення – це ті навички, які формуються у дошкільному віці та є базою для навчання у початковій школі.

Педагогічні працівники дошкільної освіти ознайомлені з Освітньою програмою початкової школи та вводять у свої заняття навчальні елементи, які підготують дітей до навчання у 1 класі.

Також, з метою забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти, для реалізації освітніх вимог обох ланок освіти заплановано орієнтування Освітньої програми для дітей дошкільного відділення на концепцію Нової української школи, зміну освітнього простору, впровадження педагогіки партнерства, створення відповідного розвивального середовища, зокрема навчальних осередків, застосування компетентнісного та діяльнісного підходів, проведення ранкових зустрічей, використання ігрових методів у навчальних заняттях тощо.

Річним планом роботи закладу заплановані екскурсії до початкової школи для дітей-випускників дошкільного відділення. Вони мають на меті ознайомити дітей з новими приміщеннями, вчителями, новим навчальним середовищем, сформувати позитивне ставлення до навчання, зменшити тривожність перед школою та психологічно адаптуватися до навчання у початковій школі.

Освітня програма забезпечує взаємозв'язок між цінностями дошкільної освіти, напрямками освіти (змістом), процесом формування досвіду дитини в різних видах діяльності, що забезпечує освітній результат – компетентність дитини старшого дошкільного віку.

Ключові для дошкільної освіти компетентності дитини (рухова і здоров'язбережувальна, особистісна, предметно-практична та технологічна, сенсорно-пізнавальна, логіко-математична та дослідницька, природничо- екологічна та навички, орієнтовані на сталий розвиток, ігрова, соціально- громадянська, мовленнєва, художньо-мовленнєва, мистецько-творча та інші) мають продовження в освітньому процесі початкової школи та впродовж життя.

Збереження субкультури дошкільного дитинства передбачає активне використання провідної для дошкільного періоду ігрової діяльності та збагачення індивідуального досвіду, який здобула дитина у всіх дитячих видах діяльності, зокрема у комунікативній, мовленнєвій, здоров'язбережувальній, господарчо- побутовій, мистецько-творчій, пізнавально-дослідницькій.

Дошкільний вік є фундаментом розвитку базових компетентностей, необхідних людині протягом життя. Він передбачає розвиток емоційних, інтелектуальних, волевих якостей, досягнення відповідної до цього віку психофізіологічної/тілесної та психологічної зрілості. Це надає дитині можливість опанувати нову соціальну ситуацію розвитку – перехід до систематичного шкільного навчання, оволодіння новою соціальною роллю учня та відповідними функціями та діями, які сприяють формуванню навчальної діяльності.

Саме зрілість особистісних якостей та психічних процесів забезпечує успішність розвитку навчальних навичок на наступних етапах шкільного життя. Таким чином у молодшому шкільному віці буде успішно розгортатися навчальна діяльність, яка спирається на вікові надбання дитини дошкільного віку. Такий безперервний процес допомагає досягти цілісного розвитку особистості.

12. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Освітньою програмою

Розпочати навчання у дошкільному відділенні за Освітньою програмою закладу можуть діти віком від 1 року 6 місяців до 6 (7) років, у яких діагностовано складні порушення розвитку, які потребують корекційно-розвиткової роботи, створення особливих умов для здобуття дошкільної освіти, постійної додаткової

підтримки в освітньому процесі та яким відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну оцінку розвитку дитини рекомендовано навчання за програмою для такої категорії дітей.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у дошкільному відділенні закладу, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку: дитина повинна мати базові навички, необхідні для сприймання навчального матеріалу (здатність самостійно пересуватися, концентрувати увагу на певних предметах та педагогах тощо).

У разі, якщо дитина не володіє базовими навичками, освітній процес для неї організовується в реабілітаційному відділенні закладу за окремим розкладом.

13. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів: кадрове забезпечення освітньої діяльності; навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності; матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності; якість проведення навчальних і корекційно-розвиткових занять; моніторинг досягнення дітьми результатів навчання і виховання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної, матеріальної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та Освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок дітей, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання і виховання (компетентностей), визначених Базовим компонентом дошкільної освіти (Державним стандартом дошкільної освіти).

Освітня програма, сформована на основі Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) та програм розвитку дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу та затверджує директор.

Освітня програма оприлюднюється на офіційному сайті закладу.

На основі освітньої програми складається та затверджується робочий навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.